

Asia: VN/13732/2026

**Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi
sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta
ja toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta
annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto

Lausunnonantaja suhtautuu esityksen tavoitteisiin lähtökohtaisesti myönteisesti. Perusterveydenhuollon saatavuuden parantaminen, asiakkaiden valinnanvapauden vahvistaminen sekä hoidon jatkuvuuden tukeminen ovat sosiaali- ja terveystaloudellisesti perusteltuja tavoitteita. Esitys sisältää kuitenkin useita näkökohtia, joiden vaikutuksia olisi perusteltua arvioida tarkemmin ennen mahdollisia pysyvämpiä ratkaisuja.

Lausunnonantaja kiinnittää huomiota siihen, että kokeilu kohdistuu yksinomaan 65 vuotta täyttäneisiin vakuutettuihin. Ikäperusteinen kohdentaminen voi olla hyväksyttävää, mikäli sille on osoitettavissa selkeä ja objektiivinen peruste sekä suhteellisuus tavoiteltuihin hyötyihin nähden. Esityksen jatkovalmistelussa olisi kuitenkin syytä arvioida tarkemmin yhdenvertaisuusvaikutuksia erityisesti sellaisten henkilöiden näkökulmasta, joilla on merkittäviä terveydenhuollon tarpeita, mutta jotka jäävät ikärajan vuoksi kokeilun ulkopuolelle.

Fysioterapian sisällyttäminen korvattaviin palveluihin voi edistää ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämistä ja tukea ennaltaehkäisevää hoitoa. Samalla on kuitenkin tärkeää seurata uudistuksen vaikutuksia palvelujen kysyntään, kustannuksiin sekä alueelliseen saatavuuteen.

Lausunnonantaja pitää perusteltuna sitä, että yleislääkärin vastaanottokäynneille asetetaan kokeilussa enimmäismäärä. Toisaalta kuuden käyntikerran vuosittainen raja voi joissakin tilanteissa osoittautua ongelmalliseksi paljon palveluja tarvitsevien tai monisairaiden henkilöiden kannalta. Esityksen vaikutusarvioinnissa olisi tarpeen tarkastella, miten rajoitus vaikuttaa hoidon jatkuvuuteen ja palvelujen tosiasialliseen saavutettavuuteen.

Valinnanvapauskokeilun voimassaolon jatkaminen voi olla perusteltua riittävän tutkimus- ja arviointiaineiston keräämiseksi. Lausunnonantaja korostaa kuitenkin, että kokeilun jatkamisen yhteydessä tulee huolehtia vaikutusten järjestelmällisestä seurannasta ja arvioinnista. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, miten kokeilu vaikuttaa julkisen ja yksityisen terveydenhuollon väliseen työnjakoon, palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen sekä kustannusvaikuttavuuteen.

Lausunnonantaja pitää toimeentulotukea koskevan väliaikaisen poikkeuksen jatkamista perusteltuna, jotta pienituloisten henkilöiden mahdollisuudet käyttää kokeilun piirissä olevia palveluja eivät heikenny omavastuuosuuksien vuoksi. Samalla olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista arvioida ratkaisun pitkän aikavälin vaikutuksia sosiaaliturvajärjestelmän selkeyteen ja johdonmukaisuuteen.

Kokonaisuutena lausunnonantaja katsoo, että esityksen tavoitteet ovat hyväksyttäviä ja että kokeilun jatkaminen voi tuottaa hyödyllistä tietoa terveydenhuoltojärjestelmän kehittämiseksi. Jatkovalmistelussa olisi kuitenkin syytä kiinnittää erityistä huomiota yhdenvertaisuusvaikutuksiin, hoidon jatkuvuuteen, kustannusvaikutuksiin sekä kokeilun vaikutuksiin terveydenhuoltojärjestelmän kokonaisuuden kannalta.

Anh Tran
YDHV lakitiimi